

Statsrådene Tonje Brenna, Kjersti Toppe, Karianne Oldernes Tung, Trygve Slagsvold Vedum, Andreas Bjelland Eriksen, Erling Sande, Lubna Jaffery, Kari Nessa Nordtun, Oddmund Hoel og Jan Christian Vestre.

Kopi: De parlamentariske lederne og Stortingets finanskomite

Vår ref.: VIM/akr

Oslo, 22. februar 2024

FINANSFORBUNDETS INNSPILL TIL STATSBUDESJETTET FOR 2025

Finansforbundet er det største fagforbundet i finansnæringen, med 35.000 medlemmer. Finansforbundet er opptatt av å sikre gode og forutsigbare rammebetingelser for finansnæringen, og ivareta de ansattes interesser. Vi viser til arbeidet med statsbudsjett for 2025 og den kommende budsjettkonferansen, og tillater oss å komme med noen konkrete innspill i den forbindelse. Vi er selvsagt åpne for videre dialog dersom departementet ønsker innsikt og kunnskap fra vår side i den kommende prosessen.

FINANSSKATT OG EKSTRA ARBEIDSGIVERAVGIFT

Høyere arbeidsgiveravgift for høytlønte rammer kompetansearbeidsplasser i distriktene. Innen finans er særlig lokal- og regionbankene truffet. Ekstraavgiften kommer på toppen av den allerede forhøyede arbeidsgiveravgiften for finansbedrifter på 5 % som ble innført som del av finansskatten i 2017.

Finansforbundet viser, som vi gjorde i fjor, til regjeringens tydelige anerkjennelse av lokalbankenes betydning for kapital og næringsutvikling i Distrikts-Norge gjennom Hurdalsplattformen. Lokal- og regionbankene representerer i sum 8 500 høykompetansearbeidsplasser i distriktene.

Det er viktig å se på den samlede summen av krav og reguleringer dersom man ønsker å opprettholde en diversifisert bankstruktur i Norge og man ønsker et velfungerende bankmarked. Finansskatten og den ekstra arbeidsgiveravgiften må også tas med i denne beregningen. Denne dobbelte byrden straffer særlig de mindre bankene i distriktene som velger å satse på et godt rådgivningstilbud. Blant de store og mer sentraliserte aktørene er det nå tydelige tegn på at det satses på arbeidskraft utenfor Norge, noe som svekker vår posisjon i den internasjonale konkurransen om kompetanse.

KOMPETENTE ANSATTE OG EN KOMPETENT FINANSNÆRING

Kompetanseheving og livslang læring er viktig tema for regjeringen, og for finansnæringen. Både for å kunne spille en sentral rolle i den grønne omstillingen, og for å kunne etterleve det stadig økende omfanget av reguleringer, trenger finansnæringen kompetente ansatte og ansatte som deltar aktivt i livslang læring. Vi er derfor meget glade for at regjeringen bevilget midler til et bransjeprogram for finansnæringen i 2023 hvor de første utdanningstilbudene starter nå i 2024. Tre-parts samarbeid om etter- og videreutdanning tror vi er et virkemiddel som treffer godt og som bør videreføres. Det setter særlig mindre bransjeaktører i stand til å ta i bruk ny teknologi og oppfylle stadig nye reguleringskrav. Satsing på næringsrettede kurs og modulbasert opplæring er viktig for en finansnæring som er i stadig endring. Rammebetingelser som kapitalkrav, rapporteringskrav og compliance-krav påvirker strukturen i finansnæringen og særlig banksektoren. Det påvirker også kravene som stilles til de ansatte. Regulering gir samfunnsøkonomiske gevinster, men øker bankenes driftskostnader fordi etterlevelse krever kompetanse, data, systemer og lokaler. Flere forhold taler for at reguleringskostnadene har økt for de norske bankene. Det har blitt innført mer omfattende og komplekse regler for bankenes kapital, finansiering og likviditet. I tillegg har norske myndigheter innført ny hvitvaskingslov, ny finansavtalelov og ny regulering av utlånspraksis.

De siste årene har det også kommet en rekke krav fra EU knyttet til bærekrafts- og klimarisiko og rapportering. Innførelsen av EU taksonomien, SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation) og nå CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) har ført til nye rapporteringskrav for næringslivet. Spesielt for finansnæringen er at mindre finansforetak ikke er unntatt rapportering og at bærekraftsinformasjon må rapporteres på portefolionivå. Dette har ført til økt ressursbruk for å samle inn bærekraftsinformasjon og dekke nye kompetansekrav for ansatte i næringen. Kompetansesjekken til Finans Norge har konsekvent hatt bærekrafts- og klimarisiko som det kompetanseområdet i finansnæringen som foretakene etterspør mest av de siste årene.

Den samlede mengden av compliance- og rapporteringskrav krever store ressurser av bankene. Mye av dette arbeidet krever både høy kompetanse hos de ansatte og investeringer i eksisterende eller nye systemer. Det gjør mindre aktører mer sårbare og vrir konkurransen i favør av større foretak. Trepartssamarbeidet om et kompetanseløft for finansnæringen er derfor et viktig bidrag for å utjevne konkurransevilkårene mellom store og små aktører, i tråd med ambisjonen nedfelt i Hurdalsplattformen.

GRØNN OMSTILLING OG SIRKULÆR ØKONOMI

Finansnæringen spiller en nøkkelrolle i en bærekraftig omstilling av samfunnet. Det ligger derimot en stor utfordring i dette arbeidet i tilgangen på data. Finansnæringen trenger gode data til rapportering, for å hjelpe kunder i omstillingsprosesser, samt for å legge til rette for videre bærekraftig og sirkulær utvikling.

Med implementeringen av Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) vil mengden bærekraftsdata på selskapsnivå øke. Dette fordrer samtidig behovet for bedring av informasjonsinfrastrukturen rundt bærekraftsdata i Norge.

Enkelte bedrifter i finansbransjen har igangsatt arbeid for å bedre datainfrastrukturen for bærekraft. Samtidig opplyser mange at det er problemer knyttet til tilgjengelighet, og kvalitet på de datakilder som er tilgjengelige i dag. Data som er relevant for både bærekraftsarbeidet og utvikling av gode ESG-risikomodeller, er ofte spredt på forskjellige databaser og er av varierende kvalitet.

Aktørene i finansbransjen kan ikke alene påta seg ansvaret med å få disse dataene på plass. Her er det behov for at myndighetene, i dialog med finansnæringen og andre aktuelle bransjer, initierer tiltak for å få samlet aktuell data i en sentral database.

I utvalgsrapporten om gjennomførelsen av CSRD (NOU 2023:15) ble det diskutert en sentralisert nasjonal løsning rundt bærekraftsdata for selskaper. Dette er noe Finansforbundet støtter. I påvente av innføring av European Single Access Point (ESAP), burde denne databasen bli bygget opp så tett på europeiske standarder som mulig, for å gjøre integrasjon av norsk finansiell og bærekraftsdata så sømløst som mulig.

En sentral offentlig database for bærekraftsinformasjon vil lette arbeidet med bærekraftig omstilling, samt bidra til bedre beslutningsgrunnlag for både private og offentlige aktører. I bunn må det ligge gode API-løsninger som gjør det mulig for finansnæringen å ta i bruk databasen i interne systemer.

Bedre data på bærekraft vil også gjøre det mulig for å komme med mer målrettede endringer i skatte og avgiftspolitikken som et tiltak for å styre omstillingen av økonomien. Det vil for eksempel være positivt å utforske skattefordeler og avgifter knyttet til andel av aktiviteten i låneporteføljen til bankene som møter minimumskravene i taksonomien. Dette kan både få ned finansieringskostnadene for sirkulære prosjekter og få opp konkuranseevnen til sirkulære bedriftsmodeller.

Staten kan også bidra til finansiering av konkurransedyktige sirkulære løsninger i det private markedet. For noen selskaper som ikke kan bruke egenkapital for å finansiere en sirkulær omstilling vil det trenge kapital fra finansnæringen. Mange av disse prosjektene vil komme med for stor risiko for tradisjonell bankfinansiering og kan slite med å finne annen finansiering uten en form for risikobuffer. Dette kan komme gjennom enten garantier fra det offentlige, hybridfinansiering eller gjennom utvidelse av mandater for statelige investeringsforetak som for eksempel Nysnø.

LIKESTILLING OG BARNEHAGEDEKNING

Finansforbundet har lenge jobbet for likestilling i arbeidslivet. Vi har støttet opp om kunnskapsutvikling gjennom for eksempel rapporter fra CORE – Senter for likestillingsforskning for å kartlegge strukturelle barrierer for kvinner i vår næring. Et av hovedpoengene i begge rapportene var at uttak og timing på foreldrepermisjon er en av de største driverne av kjønnsforskjeller i næringen. Dette er en lønnsforskjell som også forsterkes med hvert nye uttak av foreldrepermisjon.

I næringen har vi forsøkt å minimere innvirkning av uttak av foreldrepermisjon gjennom for eksempel å innføre et automatisk lønnstrinn ved uttak av minimum 5 måneders permisjon for å utjevne uttaket av foreldrepermisjon. Noe vi nå ser har hatt en positiv effekt på uttaket av foreldrepermisjon fra menn.

Men vi ser at ulønnet permisjon grunnet mangel på barnehageplass fortsatt hindrer arbeidet med å lukke likelønns-gapet. Finansforbundet er bekymret over at manglende barnehageplass i mange kommuner tvinger foreldre til å ta ut ulønnet permisjon og at dette da ofte vil falle på mor. Å legge til rette for å sikre barnehageplass ved endt foreldrepermisjon er et viktig tiltak for å minke likestillingsproblemen i næringslivet.

DEMOKRATISERING AV NORSK ARBEIDSLIV

Flere ansatte bør kunne eie sin egen arbeidsplass. Medeierskap vil bidra positivt til verdiskaping og omfordeling. Forskning viser at ansattes medeierskap øker produktiviteten, omstillingsevnen og motstandsdyktighet i krisetider. Dette henger sammen med at ansatte som eier en liten del i sin egen arbeidsplass er mer motiverte og dedikerte til bedriftens innovasjonsmål. Samtidig vil ansattes medeierskap bidra til at flere arbeidstakere tar del i verdiene de er med på å skape. Når kapitalen spres på flere hender, reduseres ulikheten i samfunnet.

Ansatteierskap kan støtte opp under frontfagsmodellen. Legitimiteten i frontfagsmodellen bygger på en rettfærdig fordeling mellom ansatte og eiere. Ansattes medeierskap kan være et virkemiddel for en jevnere fordeling av verdiskapingen i lønnsomme næringer og bedrifter.

Dagens regelverk står i veien for ansattes medeierskap. Særlig for lavtlønte er det vanskelig å komme i eierposisjon. Vi oppfordrer regjeringen at det legges bedre til rette for demokratisering av virksomheter i norsk arbeidsliv. Som et ledd bør kollektive medeierskapsordninger vurderes.

Ansatte på eiersiden kan være med å sikre lokalt og norsk eierskap og denne gruppen eiere flagger ikke ut.

Med vennlig hilsen

FINANSFORBUNDET

Vigdis Mathisen

Forbundsleder